

UVODNIK

Kačje olje – razprodano!

Pričujoča številka je namenjena odpiranju tematskega prostora na izredno ostrem križišču med umetniško-aktivističnimi praksami, kapitalom, družbenimi sistemi nadzora in regulacije ter znanostjo. Če so kibernetični sistemi prvega in drugega reda omogočili vzpostavitev spektralne materialnosti in mitologizacijo kapitalskih pretokov, finančnih sistemov in družbe nadzora, jih je s principom kreativne »konverzije« mogoče uporabiti tudi za analizo in dekonstrukcijo le-teh. Pri tem ne smemo zanemariti dejstva, da so pojmovni okviri kibernetičnih teorij kaosa, kompleksnosti in samoorganizacije popolnoma drugačni od njihovih homonimov v umetnosti in kontrakaturah, na kar je na internetni listi »nettime« pred kratkim opozoril Florian Cramer: "Znanstveni pojem kaosa je stohastičen in determinističen, politični in kulturni pojem kaosa pa ontološki in antideterminističen. Znanstvena kibernetična pojma 'samoorganizacije' in postajanja se nanašata na (nesubjektivne, rojne) organske pojave, medtem ko se njuno politično pojmovanje scela nanaša na družbeno izgrajevanje in osebni namen. V kontekstu systemske teorije je programski celični avtomat ali fraktal 'kompleksen', v družbenem, političnem in kulturnem smislu pa je očitno nekompleksen." Ta pojmovna in epistemološka razlika je izrednega pomena in nakazuje na možnost napačnih/zgrešenih interpretacij akterjev v umetnosti, kulturi in kontrakaturi, naslanjanje na kibernetične teorije drugega reda in na lažna upanja po potencialu le-teh za družbeno in politično reformacijo, ki se bo zgodila skozi samoorganizacijo. Vzpostavljanje statičnih ravnotežnih razmerij je v dinamičnih procesih nemogoče.

Taktični mediji so tista konceptualna cezura, ki presega željo po utopiji kot taki in se manifestira tudi skozi direktno akcijo in refleksijo. Del zgodovine kibernetične umetnosti od 60. let naprej potrjuje tezo o »konverziji«, prakse taktičnih medijev pa v veliki meri celo izhajajo iz tega principa. Ko smo v uredniški ekipi razpravljali o pomenu trenutka, v katerem smo, in njegovi izredno močni zahtevi po sposobnosti za analizo, orientacijo in navigacijo, smo se osredotočili na konceptualni niz, ki bo obsegal pojmovni pregled in definicijo kreativnih metod za refleksijo in konstrukcijo družbenih fenomenov, nekaj primerov dobrih praks doma in v tujini in refleksijo vloge kibernetične znanosti danes. Želeli smo predvsem kartirati teren, na katerem bi se prepoznale konture vloge taktičnih medijev in njihovih razmerij do družbenega, političnega in znanosti, zato tudi tak izbor.

V trenutku, ko smo priča kolapsu mednarodnega finančnega sistema in ponovni redefiniciji ekonomij in družbenih sistemov na makronivojih, se samo po sebi ponuja vprašanje o implementaciji pravih strategij, ki bi se izognile zaprtim zankam upravljanega sveta. Ni čas za prodajo kačjega olja, ki je bilo v tem in prejšnjem stoletju že večkrat razprodano, ampak je trenutek za metodološki premislek, kako in kam naprej.

Marko Peljhan, Katja Praznik, Mojca Puncer